

ONDERWIJSMATERIAAL DUITSE HIPHOP

Ter voorbereiding op de Hiphop-scholierendag
Donderdag 15 november 2007
De Melkweg, Amsterdam

ICH

*"HipHop ist ein Lebensstil &
Rap eine ganz besondere Sprachkultur"*

Duitsland Instituut Amsterdam (DIA)

© Onderwijsafdeling DIA, augustus 2007

www.duitslandinstituut.nl

www.duitslandweb.nl

De Hiphop-scholierendag en het onderwijsmateriaal zijn mogelijk gemaakt door subsidie uit het *Duitsland Programma Hoger Onderwijs 2005-2010*

Inhoudsopgave

Onderwijsmateriaal Duitse hiphop	2
1. Lessenscenario	3
2. Duitse hiphop en zijn geschiedenis	6
3. Bekende Duitse hiphoppers (met links en MP3-verwijzingen)	8
4. Werken met raps in de klas	10
5. Teksten van de drie hoofdnummers	15
6. Algemene opdrachten en ideeën ter voorbereiding op het thema ICH	22
7. Zelfgeschreven raps Hiphop-scholierendag 2005	25
8. Woordenlijst hiphopjargon	30
9. Literatuurlijst	33

Onderwijsmateriaal Duitse hiphop

Op donderdag 15 november 2007 organiseert het Duitsland Instituut Amsterdam (DIA) de derde editie van de Hiphop-scholierendag voor leerlingen Duits uit 3 en 4 VMBO en HAVO.

In de voorbereiding op deze dag maken de leerlingen tijdens hun lessen Duits (en muziek of CKV) kennis met de Duitse hiphopcultuur en met verschillende Duitse rapteksten en rapmuziek. De leerlingen analyseren songteksten en rappen mee met bestaande raps. Ze gaan ook zelf aan de slag. In groepjes van maximaal vijf personen schrijven ze een eigen rap in het Duits, aan de hand van het thema **ICH**. Na een interne competitie op school vaardigt elke school de beste rapformatie af naar de Hiphop-scholierendag in de Amsterdamse poeptempel 'de Melkweg'.

Tijdens de Hiphop-scholierendag wordt onder leiding van Duitse hiphoppers in workshops verder gewerkt aan deze zelfgeschreven Duitse raps. Aan het eind van de dag staan de leerlingen met hun rap op het beroemde podium van de Melkweg. Een deskundige jury bepaalt wie de beste rapgroep is. Deze rappers winnen een driedaagse reis naar Berlijn, aangeboden door NS Internationaal.

De opdrachten in dit materiaal werken naar het thema van de scholierendag toe: **ICH**. U bent uiteraard vrij om alle - ook de algemene - hiphopopdrachten te behandelen of om een selectie te maken. Dit geldt ook voor *het huiswerk/de zelfwerkzaamheid* die wij suggereren: de WebQuests vormen een aanvulling op het lesprogramma. Bij de opdrachten is overigens slechts een enkele keer expliciet vermeld dat de opdracht in het Duits gemaakt moet worden: wij gaan er van uit dat u zelf steeds zult aangeven of uw leerlingen de antwoorden in het Nederlands of Duits geven. U kent immers uw leerlingen het beste.

De illustratie op de voorkant is afkomstig van de website www.doci.nnm.ru. Het citaat op de voorkant is afkomstig van de website www.pons.de. Dit materiaal is mede tot stand gekomen door de medewerking van Erik van Nieuwenhoven en Dick Tissink.

Wij wensen u energieke lessen toe.

Charlotte Broersma, Katja Grunewald en Florianne van Hasselt
Onderwijsafdeling Duitsland Instituut Amsterdam
T: 020 525 3696 / 88
E: hasselt@dia.uva.nl / broersma@dia.uva.nl
www.duitslandinstituut.nl / www.duitslandweb.nl

1. Lessenscenario*

Het Dossier 'Check mich aus!' III vindt u hier: www.duitslandweb.nl > dossiers > 'Check mich aus!' III
De WebQuests over Hiphop vindt u hier: www.duitslandweb.nl > Onderwijs > WebQuest

Week/ Datum	Voorbereiding leraar	Lesthema / onderwerpen (45 minuten)	Activiteit leraar	Activiteit / huiswerk leerling
Week 38	Onderwijsmateriaal en webdossier bestuderen; muziek luisteren.	<p>Les 1 ** Introductieles Duitse hiphop. Enthousiasmeren voor a.s. lessen en uitleg over hiphop.</p> <p>Les 2 De elementen van rap: woorden, emotie & inhoud en ritme/muziek/de beat a.d.h. van het door u gekozen hoofdnummer.</p>	<p>Docent laat <i>Troy</i> horen en het nummer dat hij/zij wil uitwerken in de klas (<i>SchlagZeilen- Life of Hinter diesen Mauern</i>).</p> <p>Docent laat webdossier zien en/of geeft informatie uit onderwijsmateriaal en/of schetst zelf hiphop- achtergronden.</p> <p>Docent behandelt opdrachten bij het gekozen nummer; laten luisteren, meerappen en tekstbegrip.</p>	<p>Leerlingen luisteren, maken aantekeningen, geven antwoord op de vragen etc.</p> <p>Leerlingen lezen mee met de tekst; Beantwoorden de inhoudelijke vragen over het nummer en zingen mee op het einde.</p> <p><u>Optioneel:</u> als huiswerk Web- Quest Hiphop I (1 SLU). Of u kunt tijdens een les deze WebQuest laten maken.</p>
Week 39	WebQuests digitaal controleren. Feedback formuleren op rapzinnen (één opdracht van de WebQuest). Muziek beluisteren, lesvoorbeeld (zie onder 4) bestuderen en de teksten kopiëren.	<p>Les 3 Vragen beantwoorden over een van de hoofdnummers.</p> <p>Voor een deel: Actieles/oefenles: aan de hand van bijvoorbeeld lesvoorbeeld (zie onder 4).</p>	<p>Docent laat de voorbeelden horen.</p> <p>Tekstanalyse klassikaal, lesvoorbeeld kan gevolgd worden zoals onder 4.</p> <p>Goed op groepsdynamiek, houding etc. letten.</p>	<p>Leerlingen luisteren, beantwoorden vragen rond tekstanalyse, lezen zinnen voor.</p> <p>In groepjes en/of individueel wordt uiteindelijk met het nummer meegerapt.</p>

Week 40		<p>Les 4 Thema ICH. Werken aan opdrachten: o.m. over woordenschat d.m.v. bv. hiphop-woordenboeken en teksten in onderwijsmateriaal en op sites.</p> <p>Dit kan ook a.d.h.v. een WebQuest.</p>	<p>Docent laat nummers naar keuze horen om sfeer op te roepen en brug te slaan naar 'nu zelf aan de slag'.</p> <p>Ondersteunen van zelfwerkzaamheid.</p>	<p>Zelfwerkzaamheid Werken aan de opdrachten rond thema ICH.</p> <p><u>Optioneel:</u> Huiswerk kan tweede WebQuest zijn. Of de WebQuest wordt in de les gemaakt.</p>
Week 41	<p>WebQuests digitaal controleren. Feedback formulieren op rapzinnen (één opdracht van de WebQuest).</p> <p>Afspraken over selectie en 15.11.07 voorbereiden.</p>	<p>Les 5 Leerlingen werken aan de eigen raptekst.</p> <p>Les 6 Resultaten van leerlingen bespreken.</p>	<p>Docent heeft opdracht duidelijk gesteld alsook de uiteindelijke beoordeling/selectieprocedure.</p> <p>Groepen/duo's indelen desgewenst.</p> <p>Afspraken over 15.11.07 duidelijk maken. Tevens over selectielessen en presentaties informatie verschaffen.</p> <p>Werk van de groepjes bespreken.</p>	<p>Leerlingen werken aan eigen teksten.</p> <p><u>Optioneel:</u> Leerlingen kunnen in de eigen tijd desgewenst ook een eigen nummer maken.</p> <p>Leerlingen werken verder aan rap.</p> <p>Bespreken resultaat met docent.</p> <p>Laten elkaar de resultaten horen.</p>
Week 42 of 43		Vakantie		<p>Leerlingen werken verder aan teksten, muziek en presentatie.</p>
Week 42 of 43		<p>Les 7 De eigen rap rappen op muziek.</p>	<p>Stroomlijnen presentaties op muziek, luisteren en <i>feedback</i> geven.</p>	<p>Leerlingen verfijnen hun presentatie (op muziek!), luisteren naar elkaar.</p>
Week 44	<p>Competitie / uitvoering (afhankelijk van eigen voorkeur).</p>	<p>Les 8 en 9 (of aparte presentatiemiddag)</p> <p>Ook mogelijk:</p>	<p>Organisatie en begeleiden van de competitie. Zorg dragen voor</p>	<p>Leerlingen presenteren / treden op en luisteren / kijken</p>

	Ingeleverde teksten bekijken/ beoordelen: selectie vooraf of op competitie-moment. Afspraken over 15 nov. controleren / reis plannen.	<i>applausmeter</i> in andere klassen organiseren. Dwz. leerlingen treden op voor andere schoolgenoten. Zij bepalen mede wie er naar de Melkweg mag.	eerlijke, heldere competitie. DIA z.s.m. informeren over deelnemers! Persbericht naar lokale krant.	naar klasgenoten. Vorbereiden op de dag, als nodig.
Week 45	Vorbereiding op 15.11.07 Afspraken controleren / reis plannen.	Scholieren en ouders informeren.	Zorgen dat dagprogramma duidelijk is bij de leerlingen. Zorgen dat de muziek voor handen is (en niet langer dan drie minuten duurt).	Leerlingen oefenen desgewenst nog eens. Zorgen dat de docent alle muziek heeft op cd. Bovendien eigen kopie mee. <u>Optioneel:</u> Leerlingen die niet meegaan schrijven een opstel over het thema ICH .

* Dit scenario betreft negen lessen. Afhankelijk van uw eigen invulling kunt u dit naar hartenlust uitbreiden. De organisatie gaat er echter van uit dat u als voorbereiding in ieder geval negen uur nodig zult hebben. Zo hebben de verschillende scholieren dezelfde ervaring op de scholierendag in Melkweg.

Als u samenwerkt met uw collega muziek of CKV, kunt u de uren druk onderling verdelen.

** Een les duurt 45 minuten.

Tips

Besteed de eerste twee lessen aan de film '**Ghettokids**' (2004 dvd /2002 VHS; 88 minuten). Voorafgaand aan de film: bespreken van thema, verhaallijn en de belangrijkste rollen. Zo kennen de leerlingen een aantal hoofdpersonen, die ze op de dag zelf zullen ontmoeten.

Stel slechts **één rapnummer** centraal (zie onder 4). Als u de film bekeken heeft raden wij u aan met *SchlagZeilenLife* aan de slag te gaan. Behandel de vragen en opdrachten bij dit nummer (tekst samen lezen en moeilijke woorden vertalen etc.). Aan het einde van het uur het nummer met de klas meerappen: m.n. het refrein zou te doen moeten zijn. Laat de overige nummers af en toe horen, ga er niet uitgebreid inhoudelijk op in.

Draai het nummer **Troy** regelmatig! Dit is een herkenbare tune op de Hiphop-scholierendag.

Neem **genoeg tijd** voor het werken aan de eigen raptekst (minimaal drie lessen).

2. Duitse hiphop, zijn geschiedenis en bekendste rappers

Wat is hiphop? Wat behoort ertoe? Waar gaat het eigenlijk over?

De hieronder staande hiphop definities en statements komen van de website van woordenboekenmerk Pons (www.pons.de).

*"HipHop ist ein Lebensstil &
Rap eine ganz besondere Sprachkultur"*

*"HipHop ist keine Mode, HipHop ist Kultur!
HipHop ist Rap - HipHop ist Graffiti - HipHop ist Breakdance - HipHop ist DJing!"*

"Ein HipHop-DJ hält die Platte an, dreht sie manuell zurück, beschleunigt sie, schiebt sie hin und her, bei aufliegender Nadel und laufendem Motor versteht sich, er missachtet Komponist und Einheit des Werks, isoliert einzelne Passagen und setzt sie neu zusammen;

die B-Boys tanzen auf ihren Händen, drehen sich wild auf Kopf, Schultern und Rücken und wälzen sich im Straßenstaub;

die Writer nehmen Farbdosen und sprühen skurril geformte und gestaltete Schriftzüge auf Bahnwaggons und Häuserwände

und die MCs - als die Wortführer der gesamten HipHop-Kultur - schreien die gemeinsame Wut heraus, machen deutlich, wie sie diese Gesellschaft erleben, was sie ihnen antut und wie sie sich selbst ein Zusammenleben vorstellen ..."

Achterin dit materiaal vindt u op pagina 33 een korte woordenlijst van het hiphopjargon, mocht u verward zijn geraakt door bovenstaande tekst! In het webdossier 'Check mich aus!' III op het Duitslandweb staat een uitvoerige Nederlandstalige verklarende woordenlijst (met daarbij bronnen over en weblinks naar de beste Duitstalige overzichten). Verder vindt u op de volgende website een uitgebreide Duitse 'Jugendsprache' woordenlijst: http://www.ge-uisburg-sued.de/elementaries/projekte/content/jugendsprache/jugendsprache_start.htm.

De geschiedenis van hiphop in Duitsland

Begin jaren tachtig woei door de commercialisering van de rap in de Verenigde Staten de hiphop over naar West-Duitsland. Dit resulteerde in een Duitse hiphopgolf die rond 1985 weer afzwakte. Gelijkgesinde hiphoppers zochten elkaar op en een hiphopnetwerk door heel Duitsland ontstond. De eerste hiphoppers rapten in het Engels. Rappen in het Duits was *not done*. De rapper Torch van de groep Advanced Chemistry was de eerste die hiermee eind jaren tachtig brak.

In de jaren negentig vestigde de hiphop zich steeds steviger in de Duitse maatschappij. Die Fantastischen Vier uit Stuttgart veroverden met hun single 'Die Da?!' in 1992 de *charts* en maakten Duitse rap ook buiten hiphop-kringen bekend. Deze als commercieel bestempelde hiphop werd destijds in eigen kring ontoelaatbaar geacht. Tot 1995 kwamen geen Duitse hiphop-albums meer in de *charts*.

De rap ontwikkelde zich in de underground echter wel degelijk verder en splitste zich op in de *Alte Schule* en de *Neue Schule*. De *Alte Schule* had een politieke boodschap en verweet de *Neue Schule* hiphop niet serieus genoeg te nemen. Voor de *Neue Schule* was het vooral van belang plezier over te brengen. Hun rap-teksten leefden voornamelijk van woordgrappen en ironie. Ondanks de kritiek op de *Neue Schule* effenden juist zij voor anderen de weg naar een breder publiek. De jaren 1995 tot 2000 vormden een hoogtepunt van de hiphop in Duitsland. Rond 2001 was de hiphopboom over.

Momenteel zijn vooral rappers populair die de taal sneller en preciezer beheersen dan hun voorgangers. Vooral rappers van Turkse afkomst (bijvoorbeeld Kool Savas, Eko Fresh) en politiek- en sociaal-kritische rappers (zoals Curse) zijn populair. In Berlijn werkt een aantal rappers zoals Sido met een extreem harde stijl. Zij behandelen onderwerpen van de onderste sociale laag en doen dit op de grens van seksisme en geweldverheerlijking. De hiphop-scene is zo verdeeld geraakt in aanhangers van de meer ontspande Deutschrapp uit vooral Hamburg en de agressievere gangster-rap uit Berlijn en het Ruhrgebied.

Meer over (de geschiedenis van) de Duitse Hiphop vindt u in het dossier 'Check mich aus!' III op www.duitslandweb.nl

3. Bekende Duitse hiphoppers (anno 2007)

Naam	Style	Laatste Album	Websites
AZAD	battle-rap / gangsta-rap; ruige en controversiële teksten, harde muziek	2006: <i>GAME OVER</i>	http://www.azad.de/ http://www.bozz-music.de/ http://www.nordwestschlagzeilen.de/ http://www.laut.de/wortlaut/artists/a/azad/biographie/ Muzieklink: http://www.amazon.de/gp/product/B000EQ44SO/028-0725366-3246119?v=glance&n=290380
BUSHIDO	gangsta-rap / battle-rap; harde en provocerende teksten, duistere en harde muziek	2006: <i>VEN-DETTA</i>	http://www.kingbushido.de/ http://www.laut.de/wortlaut/artists/b/bushido/biographie/index.htm Muzieklink: http://www.amazon.de/Ersguterjunge-Sampler-Vol-2-Vendetta/dp/B000JR0DM4/ref=sr_1_2/303-7881271-2575449?ie=UTF8&s=music&qid=1187853780&sr=1-2
CURSE	polit-rap, geen gebruik van battle-rap; sociaal-kritische en poëtische teksten, combinatie van andere muziekstijlen	2006: <i>EINBLICK ZURÜCK!</i>	http://www.curse.de/inneresicherheit/index.php http://www.laut.de/wortlaut/artists/c/curse/biographie/index.htm Muzieklink: http://www.amazon.de/Einblick-Zur%C3%BCck-Curse/dp/B000GBER7A/ref=sr_1_1/303-7881271-2575449?ie=UTF8&s=music&qid=1187855717&sr=1-1
EKO FRESH	battle-rap; pop-achtige rap-zang, herkenbare refreinen, commercieel	2006: <i>HART(Z) VI</i>	http://www.ekofresh.de/ http://www.subword.com/ http://www.laut.de/wortlaut/artists/e/eko_fresh/biographie/index.htm Muzieklink: http://www.amazon.de/Hart-Z-IV-Eko-Fresh/dp/B000GYI0L6/ref=sr_1_1/303-7881271-2575449?ie=UTF8&s=music&qid=1187855800&sr=1-1
DIE FANTASTISCHEN VIER	polit-rap; géén gebruik van battle-rap; vloeiende en duidelijke rijmen, melodieuze muziek, combinatie van muziekstijlen	2007: <i>FORNIKA</i>	http://www.diefantastischenvier.de http://www.fourmusic.com/fourmusic/artists/f4/index.php http://www.nurindeinemkopf.net/ http://www.diefantastischen4.de/ http://www.laut.de/wortlaut/artists/f/fantastischen_vier/biographie/index.htm Muzieklink: http://www.amazon.de/Fornika-Die-Fantastischen-Vier/dp/B000NJVVVE/ref=sr_1_1/303-7881271-2575449?ie=UTF8&s=music&qid=1187856350&sr=8-1

FETTES BROT	gevarieerd; van harde rap tot big-band tot song-festival; sociaal geëngageerd, humor	2005: <i>AM WASSER GEBAUT</i>	http://www.fettesbrot.de/ http://definitionvonfett.de/oben.php http://www.mtv.de/artists/artists.php?char=f&artist=fettes_brot Muzieklink: http://www.amazon.de/Am-Wasser-Gebaut-Fettes-Brot/dp/B0007RA6Z0/ref=sr_1_1/303-7881271-2575449?ie=UTF8&s=music&qid=1187856591&sr=1-1
KOOL SAVAS	battle-rap; harde en scandaleuze teksten, harde muziek	2005: <i>DIE JOHN BELLO STORY</i>	http://www.ksavas.de http://www.optikrecords.de/ http://www.koolsavas-azad.de/ http://www.laut.de/wortlaut/artists/k/kool_savas/biographie/index.htm Muzieklink: http://www.amazon.de/gp/product/B00097HMWI/028-0725366-3246119?v=samples&n=290380&%5Fencoding=UTF8&n=290380&s=music
SABRINA SETLUR	markante en herkenbare rijmstijl; harde muziek maar ook soulballads	2007: <i>ROT</i>	http://www.3-p.de/sabrina/ http://www.sabrina-setlur.de/ http://www.laut.de/wortlaut/artists/s/setlur_sabrina/biographie/index.htm Muzieklink: http://www.amazon.de/gp/product/B0006SJJ04/028-0725366-3246119?v=samples&n=290380&%5Fencoding=UTF8&n=290380&s=music
SIDO	gangsta-rap / battle-rap; provocerende en obscene teksten, harde muziek	2006: <i>ICH</i>	http://www.aggroberlin.de http://aggroberlin.de/aids/ http://www.b-stadt.com/index1.html http://www.laut.de/wortlaut/artists/s/sido/biographie/index.htm Muzieklink: http://www.amazon.de/Ich-Premium-Sido/dp/B000JJS81K/ref=sr_1_1/303-7881271-2575449?ie=UTF8&s=music&qid=1187857066&sr=1-1

4. Werken met raps in de klas

Rappen in de klas

Wanneer u in de klas aan de slag gaat met de raps is het zinvol om de aanpak van workshopleider Alexander Adler te volgen. Hij bouwt zijn rapworkshops op de volgende manier op:

1. Klassikaal de rapsong beluisteren.
2. Songtekst uitdelen.
3. Songtekst klassikaal (zonder muziek) doornemen. De leerlingen moeten beseffen wat ze gaan rappen. Pas bij begrip van de tekst kunnen ze met de juiste emotie gaan rappen. [Zie voor voorbeeldvragen bij de drie nummers *SchlagZeilenLife*, *Troy* en *Hinter diesen Mauern* de volgende pagina's.]
4. De zinnen van de songtekst onderling verdelen. Elke leerling kiest/krijgt een eigen zin (zie voorbeeld).
5. Het refrein kan door een groepje gezongen worden, of door de klas. Maak hiervoor een passende verdeling.
6. De leerlingen gaan in een halve kring op volgorde van de rapzinnen staan.
7. Songtekst doorlopen (zonder muziek). Elke leerling rapt om de beurt zijn eigen zin.
8. Elke leerling rapt om de beurt zijn eigen zin, nu met de muziek mee!

Voorbeeld: 'Hinter diesen Mauern'

Leerling 1: Wohlan, voran ans Werk, ihr Schergen
Sollt im Schatten euch verbergen

Leerling 2: Die Fiesesten der Fallen ölen
Und pflichtbewusst die Gäste quälen

Leerling 3: Hau allen auf die Finger drauf
Und pass auf deine Schätze auf

Leerling 4: Ehrbar lass den Gegner sein
Du selbst sei fies und auch gemein

Groepje meisjes: Du hast dich zu weit vorgewagt
Rest leerlingen: Hinter diesen Mauern
Groepje meisjes: Dich durch dieses Tor gewagt
Rest leerlingen: Hinter diesen Mauern
Groepje meisjes: Ich hab's dir schon davor gesagt
Rest leerlingen: Hinter diesen Mauern
Een jongen: Hast deinen Meister gefunden hier unten

Van belang bij het uiteindelijke rappen is dat leerlingen stevig op hun benen staan en niet hangen. Ze moeten durf tonen en krachtig spreken/rappen. Naast het lef om luid en duidelijk te spreken is het ritme van groot belang. Je kunt leerlingen die moeite met het ritme hebben laten meer rappen met hun hand op de box, zodat ze het ritme van de muziek voelen.

Rappen is niet eenvoudig. Het zal best lastig zijn om uiteindelijk met de hele groep in het juiste ritme met de rapsong mee te kunnen rappen. Toch is het zeker de moeite waard om te proberen!

Voorbeeldvragen en -opdrachten bij de drie hoofdnummers

NB: dit zijn de hoofdnummers waarmee u kunt werken. Eén van de nummers is van de hand van de workshopleiders.

Hierna vindt u de teksten van de nummers. Wilt u de liedjes daadwerkelijk gebruiken in de les:

Maak gebruik van de muziek- en film-cd's achterin dit materiaal. Laat vooral dan eens de videoclip van *SchlagZeilenLife* zien. De cd's bevatten ook de instrumentale versies: de originele edities en de door ons ingekorte edities hiervan (drie minuten).

U kunt onderstaande vragen en opdrachten ook toepassen op andere nummers, die u zelf heeft geselecteerd.

Vragen en opdrachten: *SchlagZeilenLife*

Voor de docent:

Eerst het nummer laten luisteren totdat het refrein voor de tweede maal is gezongen (het is namelijk een vrij lang nummer) om de leerling te laten wennen aan de snelheid van de rap en de muziek.

Dan de volgende drie vragen opgeven/uitdelen en het nummer helemaal laten horen.

Na de eerste keer helemaal luisteren, zonder tekst:

- 1) Zijn er zinnen en/of woorden die je herkent? Schrijf deze op. Als je de betekenis van de woorden kent, schrijf die er dan bij.
- 2) Hoeveel mensen rappen/zingen het nummer?
- 3) Waar gaat het nummer volgens jou over?

Voor de docent:

Klassikaal verzamelen van de antwoorden op eerste drie vragen.
Tekst uitdelen en nummer nogmaals laten horen.

Na de tweede keer luisteren, nu met tekst:

- 4) Zoek met behulp van een woordenboek op wat de titel betekent: *SchlagZeilenLife*.

- 5) Het refrein van een nummer is het stuk tekst dat steeds wordt herhaald. Het wordt meer dan één keer gezongen en vaak eindigen liedjes er ook mee. Het bevat de belangrijkste boodschap (*message*) van een liedje.

Het refrein is dikgedrukt in de tekst die je hebt gekregen.

Lees het refrein nog eens rustig door.

Als je een woord niet kent, onderstreep het dan.

Zoek daarna de betekenis van de onderstreepte woorden op.

Of vraag het de leraar of je klasgenoot (als je samen mag werken).

- 6) Waar gaat de tekst over?

Tijdens de derde keer luisteren, met de tekst:

- 7) Luister goed naar het ritme van het nummer.

In het derde stukje tekst (het derde *couplet*) kun je goed horen dat de rapper sommige woorden met extra nadruk en emotie uitspreekt.

Geef die woorden een kleur, waarop de 'klemtoon' ligt.

8) Tot slot: Vind je de muziek passen bij de inhoud?
Is het krachtig of snel genoeg of .....?

Voor de docent: desgewenst afsluitend nog één keer laten horen en refrein mee laten zingen!

Vragen en opdrachten: Troy

Voor de docent:

Eerst het nummer laten horen tot en met de laatste couplettekst "Wir sind wieder bei dir und wir bleiben dir troy!" (de laatste dertig seconden kunt u daarna achterwege laten) om te laten wennen aan de snelheid van het rappen (erg hoog tempo, het refrein is echter goed te volgen!).

Dan de volgende drie vragen opgeven en het nummer helemaal laten horen.

Na de eerste keer helemaal luisteren, zonder tekst:

- 1) Zijn er zinnen en/of woorden die je herkent? Schrijf deze op. Als je de betekenis van de woorden kent, schrijf die er dan bij.
- 2) Hoeveel mensen rappen/zingen het nummer?
- 3) Waar staat F-A-N-T-A-S voor?
(Uitgebreide vraag: Wie zijn zij? Dan een opdracht a.d.h.v. of het onderwijsmateriaal of het webdossier 'Check mich aus!'II op het Duitslandweb.)
- 4) Waar gaat het nummer volgens jou over?

Voor de docent: klassikaal verzamelen van de antwoorden op eerste drie vragen. Tekst uitdelen en nogmaals laten horen.

Na de tweede keer helemaal luisteren, nu met de tekst:

5) Rappers spelen met woorden. Ze gebruiken woorden vaak op een ongebruikelijke manier. Soms lenen ze opeens woorden uit een andere taal. En soms verzinnen ze zelfs nieuwe woorden.

De titel van het nummer *Troy* heeft een dubbele betekenis: het *lijkt* op een Duits woord en is dus eigenlijk een 'woordgrap' én het slaat op een oude stad en een verhaal uit de Griekse oudheid.

Met jullie leraar gaan jullie samen uitzoeken:
om welk woord het gaat
en waarom deze dubbele betekenis is gekozen.

6) Het refrein van een nummer is het stuk tekst dat steeds wordt herhaald. Het wordt meer dan één keer gezongen en vaak eindigen liedjes er ook mee. Het bevat de belangrijkste boodschap (*message*) van een liedje.

Het refrein is dikgedrukt in de tekst die je hebt gekregen.
Lees het refrein nog eens rustig door.
Waar gaat de tekst over? Lees hiervoor anders ook het tweede stukje tekst (tweede *couplet*.)

7) Tot slot luisteren jullie allemaal nogmaals naar het nummer en zingen het refrein mee!

Vragen en opdrachten: Hinter diesen Mauern

Voor de docent:

"HipHop ist Rap - HipHop ist Graffiti - HipHop ist Breakdance - HipHop ist DJing!"

(www.pons.de) Hier wordt door sommigen aan toegevoegd dat internet en de nieuwe media de vijfde zuil vormen van hiphop (Loh en Verlan, 2000).

Een goed voorbeeld van hoe hiphop zich een plek veroverd heeft in de jeugdcultuur (en hoe hiphop verweven is met de moderne maatschappij in het algemeen) is dit nummer van Sven Franzisko. De tekst is verschenen als soundtrack bij het computerspel 'DungeonKeeper II'. De speler heeft de rol van de zogenaamde 'Fiesling' die als kerkerwachter de opdracht heeft een schat te bewaken. In zijn strijd neemt hij het op tegen mooie blauwogige ridders... Om een goede indruk van (de sfeer van) het spel te krijgen kunt u de informatie in bijlage 1 lezen.

Laat eerst het nummer helemaal horen om de leerlingen te laten wennen aan de Duitse tekst en de beat. U kunt ervoor kiezen om daarna de informatie over het computerspel te vertellen of als vraag aan de klas te stellen - **als vraag 3** -, *maar dan nadat* de leerlingen het voor de tweede keer hebben gehoord. Laat dan één van de leerlingen die het spel kent uitleggen waar het over gaat.

Na de tweede keer helemaal luisteren, zonder tekst:

1) Zijn er zinnen en/of woorden die je herkent? Schrijf deze op.

Als je de betekenis van de woorden kent, schrijf die er dan bij.

2) Hoeveel mensen rappen/zingen het nummer?

3) Klassikaal: Wie kent het spel 'DungeonKeeper II'? Wat is het doel van het spel? Wat voor rol / welk figuur ben je als je het spel speelt?

Voor de docent: klassikaal verzamelen van de antwoorden op eerste drie vragen.

Tekst uitdelen en nogmaals laten horen.

Na de derde keer helemaal luisteren, nu verder met tekstanalyse:

4) Lees de eerste acht regels goed door. En beantwoord deze twee vragen:

- Waar is degene die het lied zingt? (Schrijf de Duitse woorden op die jouw antwoord verklaren.)

- Wat is zijn taak daar? (Schrijf de Duitse woorden op die jouw antwoord verklaren.)

Vertaal jouw Duitse antwoorden tot slot zorgvuldig in het Nederlands.

5) Het refrein van een nummer is het stuk tekst dat steeds wordt herhaald.

Het wordt meer dan één keer gezongen en vaak eindigen liedjes er ook mee.

Het bevat de belangrijkste boodschap (*message*) van een liedje.

Het refrein is dikgedrukt in de tekst die je hebt gekregen.

Lees het refrein nog eens rustig door.

Als je een woord niet kent, onderstreep het dan.

Zoek daarna de betekenis van de onderstreepte woorden op.

Of vraag het de leraar of je klasgenoot (als je samen mag werken).

Leg de volgende zin uit: "Hast deinen Meister gefunden hier unten."

6) Tot slot. Jullie gaan klassikaal het nummer meerappan: jullie leraar zal de stukken tekst verdelen!

5. Teksten van de drie hoofdnummers

SchlagzeilenLife – Leonalto

Als Kind wenig kapiert / doch gespürt / dass ich anders bin / macht keinen Sinn / danach zu fragen / was sollen Erwachsene dir schon sagen / dass Armut nichts zu tun hat / mit Erbanlagen / nur mit dem roten Faden / der sich durch dein Leben zieht / immer siegt / mit dir macht was er will / halt doch still / du kannst nichts tun dagegen / von wegen / ich halt's nicht mehr aus / muss raus / das Spinnennetz der Armut klebt / es lebt.

Mit Acht unsre Heimat verlassen / nichts und alles hinter uns gelassen / lernten früh die Armut zu hassen / trugen sie von Land zu Land / sie war nichts neues / uns bestens bekannt / den Vater gab es lange schon nicht mehr / drei Brüder reisten so der Mutter immer wieder hinterher / ganz leer / das Zimmer für fünf / 'ne Spülecke dazu / ich fand keine Ruh' / war noch so jung / konnt's nicht ertragen / fing an um mich zu schlagen / das Bett wurde nass / Lebenshass / oder besser / Bettnässer.

Mit Neun war ich ein Nichts / im fremden Land / Sprache und Sitten mir unbekannt / ich war begierig / zu zeigen wer ich bin / Angst und Respekt / waren längst dahin / ich spürte die Macht / ich wollte sie haben / einfach zu machen / ohne zu fragen / so ging es weiter / was soll ich dazu sagen / wenn mir vor Wut die Sinne versagen / für meine Ehre musste ich mich schlagen.

Die Straße bestimmte mein Leben / sollte mir wiedergeben / was mir genommen / all die Zeit / übrig blieb nur die Hoffnungslosigkeit / streunte herum wie ein verlassenes Kind / ein beschriebenes Blatt im stürmischen Wind / für Schlagzeilen gut / mit verletztem Mut / das Ghetto macht einsam / bringt Hunger nach Wut.

Mit Zehn durchgeknallt / nur Gewalt in meinem Leben / abgestorben war das Wie und Was / nur der Hass / bestimmte meine Wut / brennende Glut gegen alles und jeden / als Spinne überleben / im täglichen Kampf / ein einziger Krampf / der Schmerzen produziert / Tränen ignoriert / dir suggeriert / nicht Opfer zu sein / wer kann schon verstehn / wer hat es gesehen / was es heißt / im Bühnenbild zu leben / ohne Gottes-Allahs-Segen.

Mit Elf die Zukunft mir verbaut / viel Mist gebaut / gelogen / geschlagen / geklaut / hab' mir erlaubt / zu tun was ich wollte / nie das was ich sollte / die Schule besuchen / versuchen zu lernen / ein Schüler zu werden / sinnloses Bestreben / der fremden Welt / weil das Ghetto dich gefangen hält / mit dem austauschbaren Hintergrund / von der Hand in den Mund / die Seele wund / für meine Wut nur ein weiterer Grund.

Mit Zwölf ging es abwärts / wie im Lift / die Armut ist ein Lebensgift / 'n Bett und Essen kamen kaum noch vor / verzweifelt suchend / ein offenes Ohr / ich hörte / den Chor von Menschen mir sagen / musst deine Gewalt jetzt begraben / und wagen / auf Ämter zu gehen / dort konnt' ich dann sehen / Armutswehen / plötzlich doch besser verstehen / dies ist ein Ort / wie komm' ich da ran / an das was ich brauch' / als Embryo im Ghattobauch.

Die Straße bestimmte mein Leben / sollte mir wiedergeben / was mir genommen / all die Zeit / übrig blieb nur die Hoffnungslosigkeit / streunte herum wie ein verlassenes Kind / ein beschriebenes Blatt im stürmischen Wind / für Schlagzeilen gut / mit verletztem Mut / das Ghetto macht einsam / bringt Hunger nach Wut.

Mit Dreizehn wie Zwanzig / stark und gemein / ein brutales Schwein / führte mich auf / Ghettoleben im Dauerlauf / die Gewalt eskalierte / explodierte / mit voller Wucht / wie 'ne Sucht / zu verletzen / andre zu hetzen / keiner wagte zu petzen / mir Einhalt zu bieten / alles

Nieten / wer sollte mir was verbieten / negative Energie überbieten / ich sollte ins Heim / ging
aber nicht rein / mein Straßensein ging voll daneben / kriminelles Kinderleben.

Mit Vierzehn nur Chaos und nicht endende Wut / goss selber noch Öl in die eigene Glut /
floss dann auch mal Blut / genoss ich die Macht / Gewalt hält Gewalt ganz gut in Schach /
bis es dann mal ernsthaft kracht / eine nie endende Last / zu umgehen den Knast / es kochte
in mir / ein umheimlicher Hass / eigentlich schlimmer / endloses Beben / Straßen-Segen /
von wegen.

Juristisch beginnt ein Paragraphen-Leben / kannst selbst am Ast der Kindheit sägen /
abwägen / ob die Strafmündigkeit doch noch reift/ man begreift / dass Sicherheit durch
Kampf verfliegt / die andere Seite nun doch öfter siegt / vorher / nachher / der Verlierer bist /
deine Vergangenheit vergisst / geht dein Weg Richtung Gitter / das ist sicher / bitter.

**Die Straße bestimmte mein Leben / sollte mir wiedergeben / was mir genommen / all
die Zeit / übrig blieb nur die Hoffnungslosigkeit / streunte herum wie ein verlassenes
Kind / ein beschriebenes Blatt im stürmischen Wind / für Schlagzeilen gut / mit
verletztem Mut / das Ghetto macht einsam / bringt Hunger nach Wut.**

Leonalto – SchlagZeilenLife (2002)
Muziek: Konrad Bücklers
Tekst: S. Korbmacher-Schulz
© S. Korbmacher-Schulz
Financiële ondersteuning: BMW Group, München

Leonalto

De rapformatie Leonalto bestaat uit Lenci Berger, Onur Balta, Alexander Adler en Toni
Osmani en komt uit München. De groep is opgericht in het kader van het project 'Ghettokids
– Soziale Projekte'. Het nummer *SchlagZeilenLife* kwam tot stand dankzij financiële
ondersteuning van BMW.

SchlagZeilenLife is een rap over jongeren met een niet-Duitse achtergrond. Het gaat over
anders zijn, eenzaamheid, over het leven op de straat en het respect en de macht die je
verdient door middel van geweld. Kortom: over het leven in een getto. De tekst behandelt de
realiteit waarin kinderen in het Noorden van München leven.

Hinter diesen Mauern - Sven Franzisko oder Lotte Ohm

Wohlan, voran ans Werk, ihr Schergen
Sollt im Schatten euch verbergen
Die Fiesesten der Fallen ölen
Und pflichtbewusst die Gäste quälen
Hau allen auf die Finger drauf
Und pass auf deine Schätze auf
Ehrbar, lass dein Gegner sein
Du selbst, sei fies und auch gemein

Refrein 2x

Du hast dich zu weit vorgewagt - Hinter diese Mauern
Dich durch dieses Tor gewagt - Hinter diese Mauern
Ich hab's dir schon davor gesagt - Hinter diesen Mauern
Hast deinen Meister gefunden hier unten

»Meister, Meister da kommt wieder einer!«
Aha, schon wieder 'n neuer auf Abenteuer
Zu später Stunde noch im Kerker gemäuer
Sieht ganz gut aus und hat Erfolg bei den Frau'n
Und kommt hier runter, meine Monster zu verhaun
Hat schon Drachen getötet per Schwertstich
Doch hier unten hat das leider keinen Wert nich'
Will meine Schätze, doch ich schätze, die behalt ich
Denn wer hier klaut, den verletze ich gewaltig
Dies ist mein Dungeon, ich bin der Keeper
Und wenn du horny zu mir sagst, bist du tot mein Lieber
das is' mein gutes Recht, mein alleiniges
Und was meine Fallen betrifft, da geht einiges
Ich hab Drähte gespannt und Gruben gegraben
Siedendes Öl und Bolzenschussanlagen
Doch beschwert euch nicht bei mir, ich hab euch nicht eingeladen
Wenn ihr trotzdem kommt, hab ich den Spaß und ihr den Schaden

Refrein 2x

Meine Imps geh'n zuhauf ab, weil ich's drauf hab
Und wissen Sie was, wenn die keine Haue kriegen, dann vermissen die das
Und schließlich braucht man einen Haufen Deppen
Die Gänge bau'n und Steine schleppen
Die Klängen schärfen und die Fallen ölen
Mit denen wir später dann die Gäste quälen
Da haben ich und meine Jungs ganz großen Spaß dran
Du Kommst Rein, Die Tür Geht Zu Und Das Wars Dann
»Oh, ihr seid so herrlich gemein, Boss«
Hinfort, du Wurm, lass mein Bein los
Denn während andere brav in der Messe beten
Vertreib ich mir die Zeit mit in-die-Fresse-treten
Ich hoffe doch, du hast dein Testament gemacht
Hast ein letztes Mal an alle, die du kennst, gedacht
Denn ich will ehrlich zu dir sein, es ist besser, du erfährst es
Du kommst hier raus mit den Füßen als erstes

Sven Franzisko oder Lotte Ohm - Hinter diesen Mauern (1999): *Hinter diesen Mauern*
Tekst: Mikolajewicz / von Aster
© Mikolajewicz / von Aster, Hamburg Sven Franzisko oder Lotte Ohm

Sven Franzisko oder Lotte Ohm

Sven Franzisko oder Lotte Ohm zijn getypeerd als een eendagsvlieg, aangezien ze één hit scoorden met het nummer 'Hintern diesen Mauern' en (nog) geen album hebben uitgebracht.

Troy – Fantastischen Vier

Michi:

F to dem A-N-T-A-S
Alles klar jetzt gibt's Megastress
Ihr wolltet g'rade gehn, ahah vergesst's
Wir wollen doch mal sehen, wer hier wen verlässt

Thomas:

Du sagst, du liebst jetzt 'ne and're Band
I'm sorry I don't understand
Auch wenn die letzten Jahre schwierig war'n
Was haben die denn schon was wir nicht ha'm

Smudo:

Versteh' schon, du hast dich halt allein gefühlt
War nach der langen Zeit 'n leichtes Spiel
Dich einfach wieder mal nur zu berühr'n
Du ließt dich nur verführ'n, um irgendwas zu spür'n

Michi:

Aber nur wir wissen, was du wirklich brauchst
Ging's dir beschissen, fingen wir dich auf
Und ging's dir besser, war'n wir auch dabei
Klar hätt' das ausgereicht, aber wir brauchten Zeit

Smudo:

Wir mussten weiter noch'n bisschen um die Häuser zieh'n
Wir wussten alle, 'ne Beziehung lebt durch neue Ideen
War'n wir zusammen nicht ein Spitzenteam
Das ha'm wir nicht verdient, wir ha'm dir Hits geschrieben

Michi:

Ich beweise, dass wir nichts davon verloren ha'm
Wir fangen nochmal ganz von vorne an
Und hör' nicht drauf, was heut' die Leute reden
Glaub mir: wir sind dir bis heute troy geblieben!

YEAH!

Refrein:

**Du hattest gute Zeiten
Wir waren mit dabei
Wir werden dich begleiten
Wir bleiben troy**

**Du hattest schlechte Zeiten
Und wir war'n auch dabei
Wir werden dich begleiten
Wir bleiben troy**

Smudo:

Die Zeit war hart kein high nur low
Und immer wieder diese Popstar-Show
Bei keinem ander'n war es wieder so

Wie bei der coolen Band um smud-e-o
Du hattest deinen Spaß von Date zu Date
Doch irgendwie hat irgendwo immer irgendwas gefehlt

Thomas:
Ey! Spielt keine Rolle wieviel Zeit vergeht
Für wahre Liebe ist es nie zu spät

Smudo:
Du weißt: du und ich das war schon was
Wir rauchten Stash und Weed und Gras en Masse
Ich hab' dich vollgetextet du hast zugehört
Wir hatten tollen Sex mit allem Zubehör

Michi:
Ich frage: was ist alt und rostet eh' nicht
Was hält jung und kostet wenig
Fan und Band, Girl und Boy, Siegfried und Roy - troy!

Refrein (2x)

Thomas:
Wir kennen uns 'ne halbe Ewigkeit
Hatten zu jeder Zeit nur wenig Streit
Nur ab und zu gab's mal ein bisschen Knatsch
Durch all den Klatsch und Tratsch fühltest du dich verarscht
Aber es war nicht schwer dich wieder rumzukriegen
Diese vier Jungs sind zum Verlieben
Scheint, als wär'n wir immer jung geblieben
War'n nicht sehr verschwiegen, aber schwer verschieden

Smudo:
Mal brauchtest du jemand, der eloquent und gelehrt
Der dir die Welt erklärt oder mit dir Rennen fährt

Thomas:
Mal wolltest du 'n bisschen tiefer geh'n
Alternative Ideen zu unser'm miesen System

Michi:
Oder: mir war mal eher so nach Luxus-Yacht
Und wir ha'm durchgemacht im coolsten Club der Stadt

Thomas:
Doch immer trafen wir den richtigen Ton
Machten dir nie was vor, hätte sich nicht gelohnt

Smudo:
Kaum 'ne Band im Länd, die dir troyer war
Bei der die CD die nie zu teuer war

Michi:
Musik ist Therapie, wir sind versteuerbar
Jetzt sag mir nochmal, du hast 'nen neuen Star - pah!

Thomas:
Ist schon ok, ich versteh dich ja

Michi:
Ja, ich find' ja auch, dass der mir ähnlich sah

Thomas:
Jetzt komm' mal her die Warterei ist vorbei!

Alle: Wir sind wieder bei dir und wir bleiben dir troy!

Refrein (2x)

Troy, so troy
Troy, so troy
Und wir bleiben troy
Troy, so troy
Troy, so troy
Und wir bleiben troy
Troy, so troy
Troy, so troy

Hey hey hey, ich war der troye Begleiter
Hey hey hey, die Fantas sind in der Stadt
Hey hey hey, wir machen uns bisschen breiter
Und hören HipHop, wir hören HipHop

Die Fantastischen Vier – Troy (2004)

Tekst: Michael DJ Beck, Thomas Dürr, Andreas Rieke, Michael B. Schmidt, Joachim Witt

Muziek: Michael DJ Beck, Thomas Dürr, Andreas Rieke, Michael B. Schmidt, Joachim Witt, Thomas Burchia

© 2004 Sony Music Entertainment (Germany) GmbH / Four Music Productions GmbH

Die Fantastischen Vier

Zie voor informatie over Die Fantastischen Vier: pagina 8 van dit onderwijsmateriaal (zeer beknopt). Ga voor uitgebreide informatie naar het webdossier 'Check mich aus!'III op www.duitslandweb.nl.

6. Algemene opdrachten en ideeën ter voorbereiding op het thema *ICH*

Ter inleiding

Hiphop

1. Waar staat hiphop allemaal voor? Wat valt er allemaal onder?
2. Geef een paar voorbeelden van Amerikaanse en Nederlandse hiphoppers. Wie vind jij goed? Schrijf ook de titel op van een nummer dat jij goed vindt.
3. Ken je voorbeelden van Duitse hiphoppers? Schrijf de titel van het liedje op of de naam van de band/rapper.

Hiphop-collage

1. Zoek met jouw groepje op internet plaatjes, foto's en tekeningen die de vier peilers van hiphop verbeelden. Jullie nemen hiervoor vier losse A4 vellen.
2. Uiteindelijk plakken jullie deze vellen aan elkaar. Tot slot laten jullie aan de klas zien welke plaatjes en beelden jullie gevonden hebben. Je vertelt er ook bij waarom je deze vindt passen.

Duitse hiphoppers

1. Maak kennis met de Duitse rapper en workshopleider Alexander Adler. Kijk op www.duitslandweb.nl/dossiers/Duitse_Hiphop/index.html En zoek bij de informatie over de scholierendag het verhaal van Alexander op. Hier noemt hij ook veel Duitse rappers, die voor hem een voorbeeld zijn.

Kies er één uit en schrijf in het Duits een stukje over het leven en de muziek van deze rapper (maximaal 100 woorden).
In het dossier 'Check mich aus!' II op deze website en via Links vind je meer informatie over deze rappers.

Beantwoord ook de volgende vragen:

- a. Over welke onderwerpen wil Alexander Adler rappen?
- b. Over welke onderwerpen rappen Eminem en Ali B.?
- c. Over welke onderwerpen zou *jij* als rapper een tekst willen maken?

Uitgebreidere opdrachten

Voor de docent: selecteer van tevoren één nummer uit'.

Je hebt nu een indruk gekregen van wat allemaal onder hiphop valt. Ook ben je erachter gekomen welke Duitse rappers er onder andere zijn en over wat voor onderwerpen rappers muziek maken.

Hiphop en sfeer

1. Je gaat nu aandachtig naar een hiphopnummer luisteren dat jouw docent heeft uitgezocht. Schrijf hierna op wat voor emotie/gevoel de muziek bij jou losmaakt: Word je bang? Word je vrolijk? Word je agressief? Etc.
2. Daarna geeft jouw docent de tekst. Lees deze goed door. Vind je dat de tekst goed bij de muziek past? Paste het gevoel dat je kreeg van het liedje ook bij de tekst?

Streetdance

Vrijwel elke artiest die een nummer uitbrengt maakt daarbij een videoclip. Hierin wordt de sfeer of de *message* van het liedje meestal verbeeld. Soms gebruiken artiesten hiervoor dansers en choreografieën. Tijdens optredens dansen rappers vaak zelf weinig, maar zij hebben wel bijna altijd goede dansers op het podium om er een echte show van te maken.

1. Bedenk nu met een groepje klasgenoten bij het hiphopnummer dat jouw docent heeft uitgezocht een passende *dance-act* van ongeveer twee minuten! Oefen dit goed, want je gaat het ook voor de klas opvoeren. [Jouw docent zal zeggen wanneer dat gebeurt.]

Hiphop en film

Als je een film kijkt, hoor je tijdens sommige scènes bepaalde muziek. Hierdoor worden de beelden die je ziet (en de sfeer die je beleeft!) nog spannender of bijvoorbeeld romantischer.

1. Luister nu nogmaals naar het nummer dat jouw docent heeft uitgezocht.
2. Bedenk vervolgens bij wat voor film deze muziek past.
3. Beantwoord ook de volgende vragen:
  - a. Waar gaat deze film over? [onderwerp/thema]
  - b. Wanneer speelt het zich af? [1998, 1920 of 2030 enz. ?]
  - c. Is het een spannende of grappige film of.....? [sfeer/genre?]

ICH

Het is de bedoeling dat je uiteindelijk zelf een rap(tekst) schrijft en deze voordraagt of echt rapt. Jouw docent zal zeggen of je dit alleen doet of direct met je rapgroepje (maximaal vijf leerlingen!).

De muziek mag je zelf uitzoeken: de docent heeft een aantal nummers die je kunt gebruiken. Je kunt natuurlijk ook zelf muziek samenstellen, maar je hoeft geen muziek te gebruiken uiteraard.

Voor rap heb je alleen jouw stem nodig en maak je zelf het ritme!

En bedenk: het hoeft niet eens altijd te rijmen, als de klanken maar goed bij elkaar passen, Let op: de gehele rap mag niet langer dan drie minuten duren!

Eerst maak je de volgende opdrachten over het onderwerp van de rap(tekst): **ICH**.

1. De docent geeft jou een tekst (of teksten) die leerlingen vorig jaar geschreven hebben voor de Hiphop-scholierendag in de Melkweg. Lees deze door. Zo kun je alvast inspiratie opdoen.

Beantwoord de volgende vragen over de tekst/één door jou uitgekozen tekst:

- Over welk onderwerp (welke onderwerpen), dat (die) te maken heeft (hebben) met **ICH** rappen deze scholieren? Schrijf de belangrijkste Duitse woorden hierbij.
- Zijn er woorden die je niet kent? Zoek van drie woorden de vertaling op.

2. Schrijf nu een aantal woorden op die met jouw leven te maken hebben.

Denk bijvoorbeeld aan leeftijd, geboorteplaats, favoriete sport/sporter, mooiste kleur, beste band/rapper, jouw idolen, jouw (toekomst)dromen, jouw vrienden...

Vertaal deze woorden nu in het Duits.

Je kunt het woordenboek hiervoor gebruiken.

3. Je hebt een hele lijst van woorden verzameld.

Zoek vervolgens naar Duitse hiphopwoorden.

Je vindt deze via: www.duitslandweb.nl/dossiers/Duitse_Hiphop/Geschiedenis en via de Links die bij dit Dossier zijn vermeld.

Kijk nu of voor jouw Duitse woorden 'hiphopwoorden' bestaan.

Schrijf deze erachter.

Verzamel ook nog zo'n tien andere woorden uit deze lijsten die je leuk vindt en zou willen gebruiken. Verzamel deze met hun betekenis erbij.

4. Bedenk nu waarover jouw rap(tekst) gaat.

Kies een thema wat jou aanspreekt of dus over jouw leven gaat. Je hebt al een heleboel woorden hiervoor uitgezocht.

De rap(tekst) moet (op muziek) drie minuten duren en een terugkerend refrein bevatten.

Je kunt er voor kiezen om het

of op door jou uitgezocht nummer te doen

of om zonder muziek te rappen en jouw eigen ritme te maken.

Voor de docent:

Bij opdracht 3 kunt u er ook voor kiezen om de leerlingen van alle drie hoofdnummes het refrein te nemen en in dat stramen/tempo en met die lengte *vier nieuwe refreinen te laten maken*. Dit geeft de leerlingen wat meer structuur en ritmische begeleiding.

7. Zelfgeschreven raps Hiphop-scholierendag 2006 en 2005

Allein – WIR (Emmauscollege, Rotterdam)

Du und ich waren 1
warum kann das nicht mehr so sein?
Wir hatten schöne Zeiten
ich wünsche, es wird immer so bleiben
Was soll ich tun was soll ich machen
ich habe niemand mehr zu lachen
Ich habe niemand mehr zu lieben
Ich weiss nicht was ich machen muss
ich träume jeden Nacht von deinem süßen Kuss

Du ohne ich
das kann ich nicht
Warum ist das so das weiss ich nicht
das ist so gegangen das wollte ich nicht
Du bist jetzt und für alle Zeit in mein Herz gefangen
aber du bist jetzt aus meinem Leben gegangen
Du bist weg das kann ich nicht beschreiben
du ohne ich das sind keine schöne Zeiten

(2x Refr.) Du und ich
warum konnte es nicht so bleiben
Du ohne ich
mein Gefühl ist nicht zu beschreiben
Du und er
was hat er was ich nicht habe
Ich vermisse dich
und das finde ich Schade

Du und er
wir sind nicht mehr
Du bist jetzt mit ihm
ich habe es gesehen
Was hat er was ich nicht habe
das ist alles was ich dich frage
Mein Herz ist gebrochen
Ich schlafe nicht und die Tage fühlen wie Wochen
die Wochen wie Monate
Es ist schade

Ich vermisse dich
Warum bist du nicht bei mir geblieben
ich brauche dich weil ich dich liebe
Warum hast du mit mir gespielt
Warum hast du mir das nicht erzählt
Was hat in unser Liebe gefehlt
Warum bist du bei mir weg gegangen
bin ich schlechter als andere Männer?

Refrein 2x

**Dutch Delight für immer – Dutch Delight
(Pascal College, Zaandam)**

D to the U to the T to the Ch
Dutch Delight für immer on stage
Wir sind eine Meidengruppe
Wir sind ein Stern for ever.

(Das sin´ wir blais pascal)
Wir kommen hier zu lernen das tun wir auch
Da geh´n wir dann, wieder ´n fader unterricht
Aber davon werden wir schläfrig

Die Bel ist gegangen
Und die Pause ist um Suchen nach´m Lokal ist genau ´ne Mathesumm´.
In d´rSchule hör´n se uns immer Rappen
Hör doch auf! Glanz nach Show
Dies ist eine Popstar-show

Wach, mach, Fach diese reimen auf, ach
Ich mich dich, diese reimen sich
Dis is´ für die Grammatik

Eins, zwei, drei, vier, fünf, sechs, sieben
This ist unser Leben
One three, four
Dou you want more

D to the U to the T to the Ch
Dutch Delight für immer on stage
Wir sind eine Meidengruppe
Wir sind ein Stern for ever.

Refrein
Unser Flow ist besser
als der Rest
Welt pas auf
Hier kommen wir an

Wir haben Fan (s), man.
Glauben sie uns nicht?
Blick ins Puklikum
Was sehen Sie?

Yonca, Helena, Laura, Tam, Alijda
Wir sind 17 Jahre alt
Und wir Rappen wirklich bald
Wir sind echt neugierig
nd rappen finden wir schwierig

Schule ist für uns ´ne Hell
Und wir wollen dort weg ganz schnell
Aber mit unser´m Diplom
Schaffen wir es gewohn

Dann gehen wir in ,ne neue Schule ob
Kriegen wir ein neuen Job

Wir werden allemal ganz gleich
Wirklich super reich.

vier Jahre Schule ist genug für uns
weg von schule ist unser wunsch
nach schule müssen wir nicht mehr
zurück zur Schule? nein danke sehr

Refrein

Y to the A to the L to the H
Dutch Delight für immer on stage
Wir sind eine Meidengruppe
Wir sind ein Stern for ever.

Eins, zwei, drei, vier, fünf, sechs, sieben
This ist unser Leben
One two three, four
Dou you want to hear more

Wir wollen viel Geld verdienen
Nach der Schule ist das möglich
Aber wir müssen uns're Grammatik können
Wach, mach Fach, diese reimen ach
Ich mich dich diese reimen sich
Dis is für die Grammatik

Schule ist schwierig, aber es ist wichtig
Es ist für deine Zukunft
Die ist uns're Geschichte
Wir hoffen dass Ihr genossen habt

Computerspiel - Michael Soeharto, Ajay Autar en Daniël van den Berge (Christelijk College De Populier, Den Haag)

Ich spiele jeden tag/die ganze zeit/
Nein/ich habe keine zeit/
Für dich.../es tut mir leid!
Ich bin in der realität/
Nicht so fest/
Aber hinter dem computer/bin ich tha best!

Computer spielen gefällt mir sehr/
Und ich will mehr und mehr/
Aber natürlich bin ich nummer eins/
Mit Mortal Combat, Xbox und PS zwei/

Refr.
Und ich mag das Computerspiel
Und ich spiele das Computerspiel

Und ich mag das Computerspiel
Und ich spiele das Computerspiel

Hinter dem PC fühl' ich mich gut/
Und wenn ich das spiel spiele, geht es mir gut/
Ich glaube, dass, wenn ich musik hör'/
Ich der beste bin mit einem offenen ohr!

Hausaufgaben, was sind das/
Ich habe nie gehört, was es war/
Die computer sind alles für mich/
Und das macht mich glücklich!

Refr.

Ohne den computer fühle ich mich wirklich schrecklich/
Das ist mein gefühl, aber es ist auch tatsächlich/
Und wenn ich in die schule gehe/
Und ich hab' kein'n PC gesehen/
Dann lauf' ich durch die Schule ohn' ein leben!

Refr.

Autobahn - Alfred Stort en Leendert Tuit (Christelijk College De Populier, Scheveningen)

Eins, zwei, drei und weiterhin/
Lass mich beginnen/
Ich kam hier zu gewinnen/
Ich heiss' alfred/
Bin 17 jahre alt/
Wohn' in einem land/
Das mir gefällt/
Ich fahr' zur schule in 3 minuten/
Ich gebe gas mit meinen füßen/

Refrein:

Ich fahre auf der autobahn/
Ich höre mir die musik an/
Die melodie bringt mich nach haus/
Ich tret' dir in die eier/
wenn die klappe nicht hältst

Yo, allo, hello, Salut!! - Deirdre Kropman en Denise van Soelingen (Christelijk College De Populier, Scheveningen)

Wir sind Deirdre und Denise, ja, das hörst du gut.
Wir sind fünfzehn Jahre alt/und rappen sehr bald.
Wir sind nicht arrogant/denn das ist genant.
Wir sind in der vierten Klasse der Realschule/

Und hast du einen großen Mund gegen uns/
Dann musst du deinen Mund spülen/von wegen/
Sonst werden wir dich schlagen und treten und striezen/
Bis du krank geworden bist.
Denn wir kommen von der Schule "De Populier".
Deshalb, komm her!, denn dann erlebst du was.

Aber wir sind nicht ausschließlich gefährlich.
Wir sind auch ein bisschen gewöhnlich und freundlich.
Wir treiben beide viel Sport.
Deirdre treibt Hockey, Tennis und Athletik.
Sie hat eine gute Technik/echt zu mächtig/sie ist denn auch sehr kräftig.
Ich selbst treibe auch Sport/und zwar 'nen Kampfsport: Karate.
Denn wir kommen von der Schule "De Populier".
Deshalb, komm her!, denn dann erlebst du was.

Ich komme jemand gegen aus mei'm vorigen Leben.
Ich kehre mich um, und laufe meiner Zukunft entgegen.
Ach, wie kann das alles anders gehen/von wegen!!
Übrigens denken wir sehr viel an die Welt.
Die Armut, den Krieg, alles Unheil in der Welt/
Ich kann es nicht länger ertragen/mein Kopf wird krank von all'dem!
Denn wir kommen von der Schule "De Populier".
Deshalb, komm her!, denn dann erlebst du was.

Einem jeden probieren wir zu helfen/
Hast du Probleme, komme dann zu mir/
Findest du das Blödsinn/eigentlich?
Erst wenn du wirklich gut in deinem Herzen bist/
Finden wir dich gut genug für uns!!/
(Ist das dein tiefster Wunsch?)

Zie meer scholierenrapteksten in het webdossier 'Check mich aus!'''

8. Woordenlijst hiphopjargon (kurze Fassung)

battle – (zn.) (Eng. slag, gevecht) Krachtmeting tussen twee hiphoppers, zowel → mc's als breakdancers, die meestal door een jury of het publiek wordt beoordeeld. Een battle kan of → freestyle plaatsvinden of een hevige woordenwisseling van voorbereide, geschreven battleteksten zijn. Bovendien verwijst battle ook naar de motor van de hiphopbeweging (battle-gedachte). Zie ook → battle-rap.

battle-rap – Vorm van rap waarbij het → dissen van een fictieve of daadwerkelijke tegenstander en het overdreven positief presenteren van de eigen persoon in het middelpunt staan.

beat – (zn.) (Eng. slag) Verwijst naar één maatslag, een vierkwartsmaat bestaat dus uit vier beats. Het tempo van een → track wordt gemeten in beats per minuut (bpm). Hiphopmuziek heeft gemiddeld 80 tot 100 bpm.

beef – (zn.) (Eng. mopperen, zeuren) Vijandigheid tussen → crews of hiphoppers.

crew – (zn.) (Eng. groep) Groep van hiphoppers, vriendenkring (sprayer crew, rap crew...).

diss / dissing – (zn.) (afgeleid van Eng. disrespect = niet respecteren) Een ander persoon door middel van rap, uitspraken of handelingen beledigen.

flow – (zn.) (Eng. vloeien) De manier waarop een → mc zijn teksten voordraagt en hoe de rapper de tekst en de → beat met elkaar verbindt. Hierbij horen onder meer snelheid en stemregister. De vaardigheden van een rapper worden naast zijn teksten vooral gemeten aan zijn flow en de afwisseling ervan. Als een tekst over de → beat 'vloeit' d.w.z. goed klinkt, heeft de tekst flow.

freestyle – (zn.) (Eng. vrije slag, vrije kür [sport]) Vrije improvisatie van rijmen en teksten. Vormt een belangrijk onderdeel van vele rapconcerten.

fresh – (bn.) (Eng. fris) Nieuw, goed, uniek.

gangsta-rap – Vorm van rap waarin op geweldgeoriënteerde en clichématige wijze de leefomgeving van een gangster (in de zin van lid van een gang) wordt beschreven.

hiphop – (zn.) Hiphop is naast een muziekstijl ook een eigen cultuur. Naast → rap maken djing, breakdance, graffiti en beatboxing deel uit van de hiphopcultuur.

hookline / hook – (zn.) (Eng. hook = haak, line = regel) Komt overeen met het refrein van een lied, alhoewel een hookline niet noodzakelijk deel moet uitmaken van een → track. Karakteristiek voor een hook(line) is normaalgesproken een veranderde → flow, zijn terugkerende vorm en soms ook een eigen → beat en zang. De hookline bestaat normaliter niet – zoals de naam doet denken – uit slechts één regel, maar meestal uit vier of acht regels.

jam – Hiphop-party.

line – (zn.) (Eng. regel) Regel in een raptekst.

mc – Ook MZEE en afkorting voor Master of Ceremony. Oorspronkelijke begrip voor een rapper; in het begin waren mc's er slechts om de dj's te ondersteunen en de mensen te animeren.

part – (zn.) (Eng. deel) Een rap die als vaste eenheid wordt gezien. Een part kan een hele → track zijn of alleen een deel ervan. Als bijvoorbeeld twee → mc's een → track produceren door naast elkaar te rappen, dan spreekt men van twee parts. Ook het product van één rapper kan in verschillende parts worden onderverdeeld als er bijvoorbeeld sprake is van een opvallende → beat- en/of → flowwisseling, of als een → track in strofen en een terugkerende → hook is onderverdeeld.

polit-rap – Vorm van rap waarin een politiek-kritische en/of sociaal-kritische boodschap is opgenomen.

rap – (Eng. to rap = kloppen, tikken, mopperen) Spreekgezag en is deel van de → hiphopcultuur. Met het begrip rapmuziek wordt daarom ook naar hiphopmuziek verwezen.

realness – (zn.) (Eng. echtheid, onvervalstheid) Hiphopmuziek die oprecht is, de wortels van de cultuur trouw blijft en respect toont voor diens voorgangers, is real.

skills / skillz – (zn.) (Eng. vaardigheden) Vaardigheden in de omgang met de microfoon, de rijmen, de turntables, de spuitbus etc.

style – (zn.) (Eng. stijl) Verwijst naar de individuele vormgeving en opvoering van de rap. Ook de manier van voordracht en de uitstraling van de rapper zijn van belang.

track – (zn.) (Eng. lied) Raplied; alhoewel het woord track naar een lied in de algemene zin verwijst, staat track in het kader van de hiphopjargon alleen voor rapsongs.

9. Literatuurlijst / bronnen

Buhmann, H., *HipHop XXL. Fette Reime und Fette Beats in Deutschland* (Schlüchtern, 2001)

Dufresne, D., *Rap Revolution. Geschichte – Gruppen – Bewegung* (Zürich/Mainz, 1997)

Flad, H., *Hauptsache ICH* (Berlin, 2006)

George, N., *XXX. Drei Jahrzehnte HipHop* (Freiburg, 2002)

Jacob, G., *Agit-Pop. Schwarze Musik und weiße Hörner* (Berlin, 1993)

Karrer, W. en Kerkhoff, I. (eds.), *Rap im Fadenkreuz* (Berlin, 1996)

Klein, G., *Is this real? Die Kultur des HipHop* (Frankfurt, 2003)

Krekow, S. en Steiner, J., *Bei uns geht einiges. Die deutsche HipHop-Szene* (Berlin, 2000)

Krekow, S., Steiner, J. en Taupitz, M., *Das HipHop Lexikon* (Berlin, 1999)

Light, A. (ed.), *The VIBE History of Hip Hop*, (New York, 1999)

Loh, H. en Güngör, M., *Fear of a Kanak Planet. HipHop zwischen Weltkultur und Nazi-Rap* (Höfen, 2002)

Niemczyk, R., *Die Fantastischen Vier. Die letzte Besatzermusik – Eine Autobiografie* (Köln, 1999)

Robitzky, N., *Von Swipe zu Storm. Breakdance in Deutschland* (Hamburg, 2000)

Rose, T., *Black Noise. Rap Music and Black Culture in Contemporary America* (Hannover, New Hampshire en London, 1994)

Stanley, L. (ed.), *Rap – The Lyrics. The Words to Rap's Greatest Hits* (New York, 1992)

Toop, D., *Rap Attack. African Jive bis Global HipHop* (St. Andrä-Wördern, 2000)

Verlan, S., *Arbeitstexte für den Unterricht – Rap-Texte* (Stuttgart, 2003)

Verlan, S. en Loh, H., *25 Jahre HipHop in Deutschland* (Höfen, 2006)

Verlan, S. en Loh, H., *HipHop. Sprechgesang: Raplyriker und Reimkrieger – Ein Arbeitsbuch* (Mülheim, 2000)